ПОЛЬСЬКА MATURA З МАТЕМАТИКИ VS УКРАЇНСЬКОГО ЗНО

Що легше? Що зручніше? Що цікавіше?

Укладач К. М. Офіцеров, м. Львів

Сьогодні в Україні тривають інтеграційні процеси, здійснюються освітні реформи, відбувається модернізація освітньої галузі, обговорюються нові освітні стандарти. Тому досвід європейських країн стане в нагоді. В умовах освітніх перетворень в Україні досвід Польщі становить особливий інтерес, оскільки ця держава є однією з найбільш близьких до нас не тільки за географічним положенням, але й за культурою та багатовіковими історичними зв'язками.

Для України зараз найцікавішим є досвід проведення іспитів на атестат зрілості (матуральних іспитів). Іспит на атестат зрілості — це загальнопольський іспит для випускників ліцеїв та технікумів і відбувається у всіх школах Польщі в один і той же час. Цей іспит не є обов'язковим. Складання цього іспиту є умовою продовження навчання у вищих навчальних закладах.

Matura складається з обов'язкових предметів (польської та іноземної мов, математики!!!) та додаткових (не більше трьох), обраних учнями за бажанням.

В Україні велику увагу приділяють змісту тестів ЗНО. Цікавим є порівняння українських та польських тестів із математики.

У Польщі впроваджено два види тестування з математики: на базовому рівні (як було зазначено вище, обов'язкове для всіх) та на поглибленому (розширеному) рівні (для тих, хто вступає на спеціальність, де математика є профільним предметом).

Пропоную читачу ознайомитися з двома матуральними тестами з математики 2016 року. Переклад завдань українською мовою зроблений наближено до мови оригіналу.

МАТУРАЛЬНИЙ ТЕСТ ІЗ МАТЕМАТИКИ 2016 РОКУ (ОСНОВНИЙ РІВЕНЬ)

У завданнях 1–25 вибери і познач у бланку відповідей правильну відповідь.

Завдання 1. (0–1)

Для кожного додатного числа a вираз $\frac{a^{-2,6}}{a^{1,3}}$ дорівнює

A. $a^{-3,9}$ B. a^{-2} C. $a^{-1,3}$ D. $a^{1,3}$

Завдання 2. (0–1)

Число $\log_{\sqrt{2}}\left(2\sqrt{2}\right)$ дорівнює

A. $\frac{3}{2}$ B. 2 C. $\frac{5}{2}$ D. 3

Завдання 3. (0–1)

Числа a і c — додатні. Число b становить 48 % числа a і 32 % числа c. Правильним є запис

A. $c=1,5a$ B. $c=1,6a$ C. $c=0,8a$ D. $c=0,16a$

Завдання 4. (0–1)

Рівність $\left(2\sqrt{2}-a\right)^2=17-12\sqrt{2}$ є правильною при

A. $a=3$ B. $a=1$ C. $a=-2$ D. $a=-3$

Завдання 5. (0–1)

Яке із заданих чисел є розв'язком нерівності $-x^5+x^3-x<-2$?

A. 1 B. −1 C. 2 D. −2

Завдання 6. (0–1)

Прямі, задані рівняннями $2x-3y=4$ і $5x-6y=7$, перетинаються в точці P. Тоді точка P має координати

A. $P(1;2)$ B. $P(-1;2)$ C. $P(-1;-2)$ D. $P(1;-2)$

Завдання 7. (0–1)

Точки A, B, C, D належать колу з центром у точці S (див. рисунок). Градусна міра кута BDC дорівнює

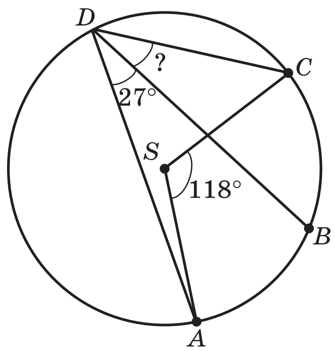

A. 91° B. $72{,}5^\circ$ C. 18° D. 32°

Завдання 8. (0–1)

Задано лінійну функцію $f(x)=\dfrac{3}{4}x+6$. Нулем функції є число

A. 8 B. 6 C. −6 D. −8

Завдання 9. (0–1)

Задане рівняння $\dfrac{3x-1}{x+5}=3$, де $x\neq -5$

A. не має дійсних коренів

B. має тільки один дійсний корінь

C. має тільки два дійсних корені

D. має тільки три дійсних корені

Інформація до завдань 10 і 11.

На рисунку зображена парабола, яка є графіком квадратичної функції f. Вершиною цієї параболи є точка з координатами $(1;9)$. Числа -2 і 4 є нулями функції f.

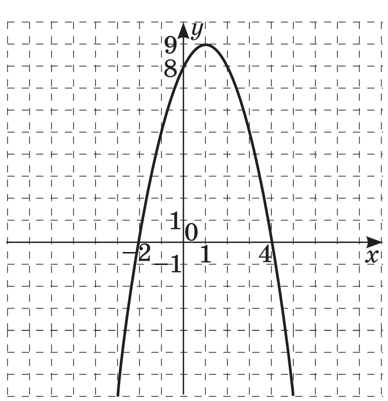

Завдання 10. (0–1)

Областю значень функції f є проміжок

A. $(-\infty;-2]$ B. $[-2;4]$ C. $[4;+\infty)$ D. $(-\infty;9]$

Завдання 11. (0 – 1)

Найменше значення функції f на проміжку $[-1;2]$ дорівнює

A. 2 B. 5 C. 8 D. 9

Завдання 12. (0–1)

Функція f задана формулою $f(x)=\dfrac{2x^3}{x^6+1}$ для кожного дійсного значення x. Тоді значення $f\left(-\sqrt[3]{3}\right)$ дорівнює

A. $-\dfrac{\sqrt[3]{9}}{2}$ B. $-\dfrac{3}{5}$ C. $\dfrac{3}{5}$ D. $\dfrac{\sqrt[3]{3}}{2}$

Завдання 13. (0–1)

У колі з центром у точці S проведено хорду AB, яка утворює з радіусом AS кут 31° (див. рисунок). Радіус цього кола дорівнює 10. Відстанню від точки S до хорди AB є число, що належить проміжку

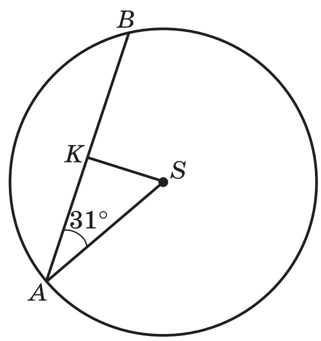

A. $\left[\dfrac{9}{2};\dfrac{11}{2}\right]$ B. $\left(\dfrac{11}{2};\dfrac{13}{2}\right]$

C. $\left(\dfrac{13}{2};\dfrac{19}{2}\right]$ D. $\left(\dfrac{19}{2};\dfrac{37}{2}\right]$

Завдання 14. (0–1)

Чотирнадцятий член арифметичної прогресії дорівнює 8, а різниця цієї прогресії дорівнює $-\dfrac{3}{2}$. Сьомий член цієї прогресії дорівнює

A. $\dfrac{37}{2}$ B. $-\dfrac{37}{2}$ C. $-\dfrac{5}{2}$ D. $\dfrac{5}{2}$

Завдання 15. (0–1)

Числа $(x;\ 2x+3;\ 4x+3)$ утворюють геометричну прогресію. Перший член цієї прогресії дорівнює

A. –4 B. 1 C. 0 D. –1

Завдання 16. (0–1)

Зображені на рисунку трикутники ABC і PQR подібні. Сторона AB трикутника ABC має довжину

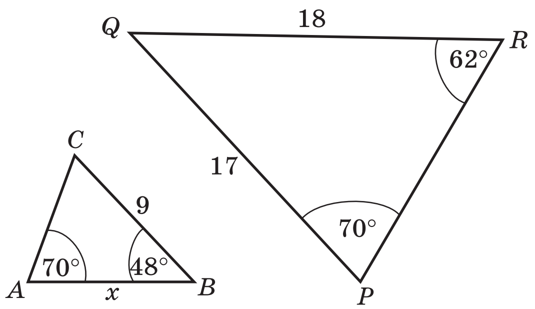

A. 8 B. 8,5 C. 9,5 D. 10

Завдання 17. (0–1)

Кут α є гострим і $\operatorname{tg}\alpha=\frac{2}{3}$. Тоді правильним є запис

A. $\sin\alpha=\frac{3\sqrt{13}}{26}$ B. $\sin\alpha=\frac{\sqrt{13}}{13}$

C. $\sin\alpha=\frac{2\sqrt{13}}{13}$ D. $\sin\alpha=\frac{3\sqrt{13}}{13}$

Завдання 18. (0–1)

Довжини трьох відрізків задаються виразами: 5; $2a+1$; $a-1$. При якому значенні a з цих відрізків можна побудувати рівнобедрений трикутник?

A. $a=6$ B. $a=4$ C. $a=3$ D. $a=2$

Завдання 19. (0–1)

Два кола з радіусами 3 і 4 мають зовнішній дотик. Дотична до кола з радіусом 4 в точці P проходить через центр кола з радіусом 3 (див. рисунок).

Площа трикутника з вершинами в центрах кіл і точці дотику P дорівнює

A. 14 B. $2\sqrt{33}$ C. $4\sqrt{33}$ D. 12

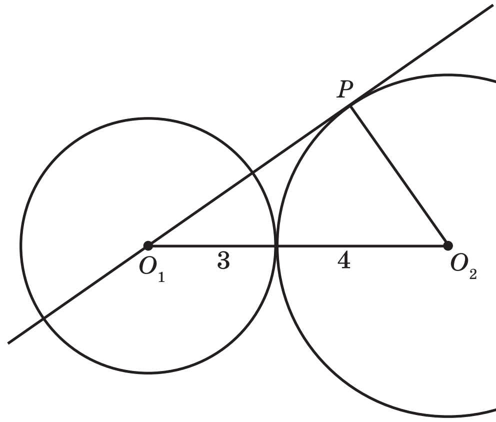

Завдання 20. (0–1)

Прямі, задані рівняннями

$$y=\frac{2}{m-1}x+m-2 \text{ і } y=mx+\frac{1}{m+1},$$

будуть перпендикулярними, якщо

A. $m=2$ B. $m=\frac{1}{2}$ C. $m=\frac{1}{3}$ D. $m=-2$

Завдання 21. (0–1)

У прямокутній системі координат задано точки $A(a;6)$ і $B(7;b)$. Серединою відрізка AB є точка $M(3;4)$. Це можливо при

A. $a=5$ і $b=5$ B. $a=-1$ і $b=2$

C. $a=4$ і $b=10$ D. $a=-4$ і $b=-2$

Завдання 22. (0–1)

Кидають три рази одну й ту ж саму монетку. Нехай p — імовірність того, що в результаті випадуть дві цифри. Тоді

A. $0\le p<0{,}2$ B. $0{,}2\le p\le 0{,}35$

C. $0{,}35<p\le 0{,}5$ D. $0{,}5<p\le 1$

Завдання 23. (0–1)

Кут розгортки бічної поверхні конуса дорівнює 120°, а твірна конуса — 4. Об'єм цього конуса дорівнює

A. 36π B. 18π C. 24π D. 8π

Завдання 24. (0–1)

Діагональ основи правильної чотирикутної призми в 2 рази більша за висоту призми. Через діагональ нижньої основи призми і одну з вершин верхньої основи проведено переріз (див. рисунок).

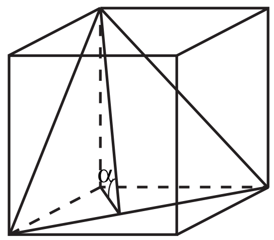

Кут нахилу цього перерізу до площини нижньої основи дорівнює

A. 30° B. 45° C. 60° D. 75°

Завдання 25. (0–1)

Середнє арифметичне шести натуральних чисел 31; 16; 25; 29; 27; x дорівнює $\frac{x}{2}$. Медіана цього ряду чисел дорівнює

A. 26 B. 27 C. 28 D. 29

Завдання відкритої частини

Завдання 26. (0–2)

У таблиці наведено розподіл за річним приростом довжини деякої сосни протягом шести років.

Рік	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Приріст (у см)	10	10	7	8	8	7

Обчисліть середньорічний приріст довжини цієї сосни протягом усього терміну дослідження. Отриманий результат округліть до 1 см. Обчисліть відносну похибку отриманого округлення. Запишіть цю похибку у відсотках.

Завдання 27. (0–2)

Розв'яжіть нерівність $2x^2-4x>3x^2-6x$.

Завдання 28. (0–2)

Розв'яжіть рівняння

$$(4-x)(x^2+2x-15)=0.$$

Завдання 29. (0–2)

Задано прямокутний трикутник ABC. На катетах AC і AB цього трикутника відповідно позначено точки D і G. На гіпотенузі BC позначено такі точки E і F, що

$$\angle DEC=\angle BGF=90°$$

(див. рисунок). Доведіть, що трикутник CDE подібний трикутнику FBG.

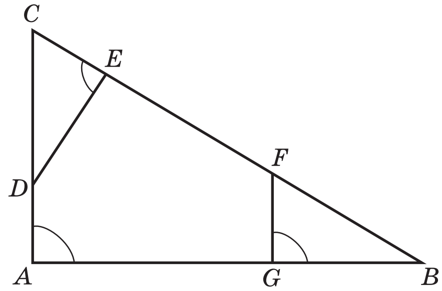

Завдання 30. (0–2)

Послідовність (a_n) задана формулою n-го члена

$$a_n=2n^2+2n$$

для $n\geq 1$. Доведіть, що сума будь-яких двох послідовних членів цієї послідовності дорівнює квадрату натурального числа.

Завдання 31. (0–2)

Шкалу Ріхтера використовують для оцінки сили землетрусу, яка задається формулою

$$R=\lg\frac{A}{A_0},$$

де A виражає амплітуду землетрусу, виражену в см; $A_0=10^{-4}$ см — стала величина, яку називають зразковою амплітудою. 5 травня 2014 року в Таїланді мав місце землетрус силою 6,2 за шкалою Ріхтера. Обчисліть амплітуду землетрусу в Таїланді і з'ясуйте, вона менша чи більша за 100 см.

Завдання 32. (0–4)

Один із кутів трикутника в три рази більший за менший із решти двох, різниця яких дорівнює 50°. Знайдіть кути цього трикутника.

Завдання 33. (0–5)

Дано правильну трикутну піраміду, висота якої дорівнює висоті основи піраміди. Об'єм піраміди дорівнює 27. Обчисліть площу бічної поверхні піраміди і косинус кута між бічною гранню піраміди і площиною її основи.

Завдання 34. (0–4)

Із множини всіх натуральних двоцифрових чисел навмання вибирають два різних числа. Обчисліть ймовірність того, що сума двох навмання вибраних чисел дорівнюватиме

30. Відповідь запишіть у вигляді правильного нескоротного дробу.

Відповіді. 1. A. 2. D. 3. A. 4. A. 5. C. 6. C. 7. D. 8. D. 9. A. 10. D. 11. B. 12. B. 13. A. 14. A. 15. D. 16. B. 17. C. 18. D. 19. B. 20. C. 21. B. 22. C. 23. D. 24. B. 25. C. 26. $8\frac{1}{3}$; 4 %. 27. $(0;2)$. 28. -5; 3; 4. 31. $A=10^{2,2}$. 32. 26°; 76°; 78°. 33. $S_{\text{бічн.}}=9\sqrt{30}$; $\cos\alpha=\frac{\sqrt{10}}{10}$. 34. $\frac{1}{801}$.

МАТУРАЛЬНИЙ ТЕСТ ІЗ МАТЕМАТИКИ 2016 РОКУ (ПОГЛИБЛЕНИЙ РІВЕНЬ)

У завданнях 1–5 вибери і познач у бланку відповідей правильну відповідь.

Завдання 1. (0–1)

Після відкриття дужок виразу $\left(2\sqrt{3}x+4y\right)^3$ коефіцієнт при одночлені xy^2 дорівнює

A. $32\sqrt{3}$ B. 48 C. $96\sqrt{3}$ D. 144

Завдання 2. (0–1)

Многочлен $W(x)=6x^3+3x^2-5x+p$ ділиться без остачі на двочлен $x-1$ при значенні p, яке дорівнює

A. 4 B. -2 C. 2 D. -4

Завдання 3. (0–1)

На рисунку зображено ескіз графіка функції $y=f(x)$, областю значень якої є множина

$$D=(-\infty;3)\cup(3;+\infty).$$

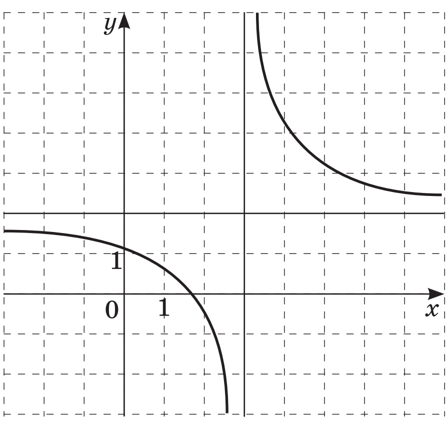

Рівняння

$$|f(x)|=p$$

із невідомою x має єдиний корінь

A. у двох випадках: $p=0$ або $p=3$

B. у двох випадках: $p=0$ або $p=2$

C. тільки тоді, якщо $p=3$

D. тільки тоді, якщо $p=2$

Завдання 4. (0–1)

Функція

$$f(x)=\frac{3x-1}{x^2+4}$$

визначена при будь якому дійсному значенні x. Похідна цієї функції дорівнює

A. $f'(x)=\frac{-3x^2+2x+12}{\left(x^2+4\right)^2}$

B. $f'(x)=\frac{-9x^2+2x-12}{\left(x^2+4\right)^2}$

C. $f'(x)=\frac{3x^2-2x-12}{\left(x^2+4\right)^2}$

D. $f'(x)=\frac{9x^2-2x+12}{\left(x^2+4\right)^2}$

Завдання 5. (0–1)

Границя

$$\lim_{n\to\infty}\frac{\left(pn^2+4n\right)^3}{5n^6-4}=-\frac{8}{5}.$$

Тоді

A. $p=-8$ B. $p=4$ C. $p=2$ D. $p=-2$

Відповідь на завдання 6 запишіть у відповідну частину бланку відповідей.

Завдання 6. (0–2)

Серед 10 тисяч мешканців певного міста було проведено опитування щодо будівництва дитячого садочка. Результати опитування подані в таблиці.

Знайдіть імовірність того, що навмання вибрана особа серед опитуваних однієї статі підтримує будівництво садочка, якщо відомо, що ця особа є чоловіком. У відповідь запишіть перших три цифри отриманого десяткового нескінченного дробу, що містяться після коми.

Група досліджуваних	Кількість осіб, які підтримують будівництво садочка	Кількість осіб, які не підтримують будівництво садочка
Жінки	5140	1860
Чоловіки	2260	740

Завдання відкритої частини

Завдання 7. (0–2)

Геометрична прогресія (a_n) задана формулою свого n-го члена

$$a_n = \left(\frac{1}{2x-371}\right)^n$$

при $n \geq 1$. Усі члени послідовності є додатними. Знайдіть найменше ціле значення x, при якому нескінченний ряд

$$a_1 + a_2 + a_3 + \ldots$$

збігається.

Завдання 8. (0–3)

Доведіть, що для довільних додатних дійсних чисел x і y таких, що

$$x^2 + y^2 = 2,$$

виконується нерівність

$$x + y \leq 2.$$

Завдання 9. (0–3)

Задано прямокутник $ABCD$. Коло, вписане в трикутник BCD, дотикається до сторони BD у точці N. Коло, вписане в трикутник ABD, дотикається до сторони AD у точці M, а точка S, центр цього кола, належить відрізку MN, як зображено на рисунку.

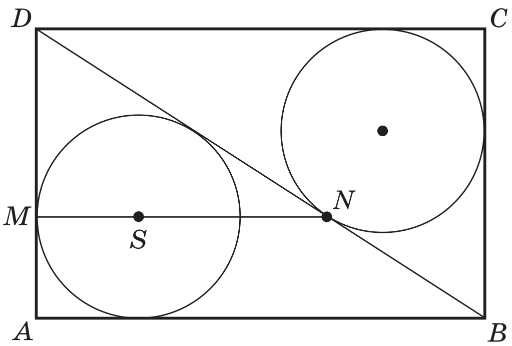

Доведіть, що

$$MN = AD.$$

Завдання 10. (0–4)

Знайдіть усі значення параметра a, при яких графіки функцій

$$f(x) = x - 2 \text{ і } g(x) = 5 - ax$$

перетинаються в точці, координати якої є додатними.

Завдання 11. (0–4)

Розв'яжіть нерівність

$$\frac{2\cos x - \sqrt{3}}{\cos^2 x} < 0$$

на проміжку $[0; 2\pi]$.

Завдання 12. (0–6)

Задано квадратний тричлен

$$f(x) = x^2 + 2(m+1)x + 6m + 1.$$

Знайдіть усі дійсні значення параметра m, при яких цей тричлен має два різні корені x_1, x_2 одного знака і які задовольняють умову

$$|x_1 - x_2| < 3.$$

Завдання 13. (0–5)

Точки $A(30;32)$ і $B(0;8)$ є сусідніми вершинами квадрата $ABCD$, вписаного в коло. Пряма, задана рівнянням

$$x - y + 2 = 0,$$

є віссю симетрії цього квадрата і містить сторону AC. Знайдіть координати C і D цього квадрата.

Завдання 14. (0–3)

Розглянемо усі десятицифрові натуральні числа, у запису яких зустрічаються тільки цифри 1, 2, 3, причому цифра 1 використовується тричі. Доведіть, що таких чисел 15 360.

Завдання 15. (0–6)

У правильній чотирикутній піраміді $ABCDS$ з основою $ABCD$ висота дорівнює 5, а кут між сусідніми бічними гранями — 120°. Обчисліть об'єм цієї піраміди.

Завдання 16. (0–7)

Парабола, задана рівнянням

$$y = 2 - \frac{1}{2}x^2,$$

перетинає вісь Ox у точках із координатами $A(-2;0)$ і $B(2;0)$. Розглянемо всі можливі рівнобічні трапеції $ABCD$, для яких відрізок AB є більшою основою, а точки C і D належать параболі (див. рисунок).

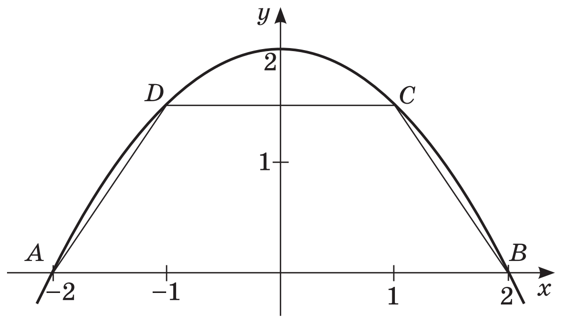

Обчисліть площу трапеції $ABCD$ залежно від абсциси вершини C. Знайдіть координати вершини C, при яких площа трапеції набуватиме найбільшого значення.

Відповіді

1. C. 2. D. 3. B. 4. A.

5. D. 6. 753. 7. 187.

10. $-1 < a < \dfrac{5}{2}$.

11. $\left(\dfrac{\pi}{6};\dfrac{\pi}{2}\right)\cup\left(\dfrac{\pi}{2};\dfrac{3\pi}{2}\right)\cup\left(\dfrac{3\pi}{2};\dfrac{11\pi}{6}\right)$.

12. $(-\infty;0)\cup(4;+\infty)$.

13. $C\left(\dfrac{8}{3};\dfrac{14}{3}\right)$; $D(6;2)$.

15. $\dfrac{500}{3}$.

16. $S(x)=4+2x-x^2-\dfrac{1}{2}x^3$; $C\left(\dfrac{2}{3};\dfrac{16}{9}\right)$.

Розглянемо та порівняємо основні характеристики цих тестових робіт з характеристиками сертифікаційної роботи ЗНО з математики. Дані наведемо у вигляді таблиці.

Аналізуючи дані, наведені в таблиці, можна зробити висновок, що за кількістю завдань певного типу польська матура з математики більше спрямована на перевірку того, як учень розмірковує, установлює причинно-наслідкові зв'язки, проводить ланцюжок логічних міркувань, а не на знання певних формул і теорем, як українське ЗНО з математики.

Відповідь на запитання: «Чий тест кращий: польський чи український?», залишаю на розсуд читачеві.

Література

1. https://cke.edu.pl
2. https://osvita.ua

Характеристика	Матура (базовий рівень)	Матура (поглиблений рівень)	ЗНО
1. Загальна кількість завдань	34	16	33
2. Час на виконання роботи	170 хв	180 хв	180 хв
3. Максимальна кількість балів за роботу	50	50	62
4. Кількість завдань із вибором однієї правильної відповіді	25	5	20
5. Кількість завдань на встановлення відповідності	0	0	4
6. Кількість завдань відкритої форми з короткою відповіддю	0	1	6
7. Кількість завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю	9	10	3
8. Гарантована кількість завдань на доведення	2	3	0